

İbrahim'e Methiye

Eğer insanda ebedi bir bilinç yoksa, eğer her şeyin temelinde karanlık tutkular içinde hiddetle köpürerek değerli her şeyi ve değersiz her şeyi üreten bir kudret yatıyorsa, eğer her şeyin altında hiç doymayan dipsiz bir boşluk uzanıyorsa – hayat umutsuzluktan başka ne olabilirdi ki? Eğer bu böyleyse, insanlığı birleştiren hiçbir kutsal bağ yoksa, bir kuşak diğerinin ardından ormandaki yapraklar gibi çıkıyorsa, bir kuşak diğerinin yerini ormandaki kuşların şarkıları gibi alıyorsa, insan ırkı dünyadan denizde seyreden bir gemi, çölde esen bir rüzgar gibi – anlamsız ve sonuçsuz bir fiille– geçip gidiyorsa; eğer ebedi bir kayıtsızlık durmaksızın ve arzuyla avının izini sürüyorsa ve hiçbir güç avını çenesinden söküp almaya yetmiyorsa – hayat ne kadar boş ve kasvetli olurdu! Ama tam da bu yüzden böyle değildir ve Tanrı, erkeği ve kadını yarattığı gibi kahramanı ve şairi de biçimlendirmiştir. Şair diğerlerinin yaptığı yapamaz. O yalnızca kahramana hayranlık duyar, onu sever ve ona sevinir. Hem o da kahramandan daha az mutlu değildir. Âşık olduğu kahraman sanki onun yaradılışının iyi halidir, kendisi o olmadığına sevinir ki böylece bu aşk ancak bir hayranlık olabilir. O bir

anımsama dâhisidir, olmuş olanı anımsatmaktan, olmuş olana hayranlık duymaktan başka bir şey gelmez elinden. Kendisinden hiçbir şey katamaz ama emanet edilmiş hazineyi kıskançlıkla korur. Yüreğinin sesini dinler, ancak aradığını bulduğunda şarkısıyla ve hitabıyla herkesin kapısını dolaşır ki herkes, tıpkı onun gibi kahramana hayran olsun, kahramanla gurur duysun. Bu, onun alçakgönüllü eserinin başarısı, kahramanın evindeki vefakâr hizmetidir. Aşkına böylesine sadık kalırsa, kahramanından yüz çevirtip kandırarak bir unutuşun marifetine karşı gece gündüz mücadele ederse, eserini bitirir ve kendisini aynı sadakatle sevmiş olan kahramanın soyuna katılır; çünkü şair sanki kahramanın yaradılışının iyi halidir, bir anı olarak güçsüzdür belki ama yine de yüceltilmiş bir anıdır. Böylece, şan almış hiç kimse unutulmaz, zaman uzunca oyalasa da, bir anlaşılmama bulutu kahramanı uzaklaştırırsa da önünde sonunda gelecektir sevgili; ne denli uzun zaman geçerse şair de o denli sadakatle sarılacaktır kahramanına.

Hayır, şan almış hiç kimse unutulmayacaktı yeryüzünde. Ama herkes kendi yolunca ve sevdiğinin büyüklüğünce büyüktü. Çünkü kendini seven, kendisi kadar büyüktü ve diğerlerini seven, fedakâr bağlılığı kadar büyüktü, oysa Tanrı'yı seven, herkesten büyüktü. Hepsi anımsanacaktı; ama herkes bekleyişi kadar büyüktü. Biri olabilecek olanı beklediği için, diğeri ebedi olanı beklediği için büyüktü; oysa imkânsız bekleyen herkesten büyüktü. Hepsi anımsanacaktı; ama herkes mücadele ettiği şeyin büyüklüğü kadar büyüktü. Dünyayla mücadele eden dünyayı alt ettiği için, kendisiyle mücadele eden kendini alt ettiği için büyüktü;

oysa Tanrı'yla mücadele eden, herkesten büyüktü. Demek ki dünyada mücadele vardı; insana karşı insan, bine karşı bir; oysa Tanrı'yla mücadele eden herkesten büyüktü. Demek ki yeryüzünde mücadele vardı: kendi gücüyle her şeyi alt eden biri vardı ve kendi güçsüzlüğüyle Tanrı'yı alt eden biri vardı. Kendine güveniyle her şeyi kazanan biri vardı; gücünün güvencesinde her şeyini feda edebilen biri vardı; oysa Tanrı'ya inanan, herkesten büyüktü. Biri vardı ki kudreti nedeniyle büyüktü; biri bilgeliği, biri umudu, biri de sevgisi nedeniyle büyüktü; oysa İbrahim, herkesten büyüktü. Kudreti nedeniyle büyüktü, kudretinin kaynağı güçsüzlüğüydü; bilgeliği nedeniyle büyüktü, bilgeliğinin sırrı akılsızlığıydı; umudu nedeniyle büyüktü, umudunun biçimi delilikti; sevgisi nedeniyle büyüktü, sevgisi kendinden nefretiydi.

İmanı yolunca atalarının toprağından çıktı İbrahim ve vadedilmiş topraklarda misafir oldu. Geride bir tek şey bırakmış, yanına bir tek şey almıştı: dünyevi kavrayışını geride bırakmış, imanını yanına almıştı – öyle olmasa buralarda dolaşıp durmaz, bunun akılsızca olduğunu düşünürdü. O, imanyla, vadedilmiş topraklarda bir yabancıydı, kendisi için aziz olanı anımsatacak hiçbir şey yoktu, öte yanda bu toprakların alışılmamışlığı kasvetli bir özlem kıskırttı ruhunda – ve o Tanrı'nın seçtiğiydi ve Rab ondan hoşnuttu! Kaldı ki reddedilseydi, Tanrı'nın rahmetinden mahrum kalsaydı bunu daha iyi anlayabilirdi; oysa şimdi onunla ve imanyla alay ediliyordu sanki. Sevdiği ata toprağından çıkmış ve sürgünde yaşamış biri daha vardı. Ne o unutuldu ne de onun kaybetmiş olduğu ve elemle arayıp bulduğu Mersiyeler*. İb-

* Yeremya peygamberin "Mersiyeler" kitabı kastediliyor. (ç.n.)